

Universitat: eix de canvi

Quan comparem el nostre sistema universitari amb altres cal tenir en compte el punt de partida i reconèixer l'esforç fet per les universitats. Ara, però, la universitat ha de ser element estratègic per transformar l'actual sistema productiu

MONTSE PALMA, Diputada del PSC al Congrés dels Diputats

EL PUNT, dissabte, 27 de setembre de 2008

Comença un nou curs universitari. A Catalunya, amb més de 45.000 alumnes i amb un munt de reptes al davant.

Són bones o no, les nostres universitats? Per què queden tan enrere en les classificacions internacionals? Què cal fer per millorar l'ensenyament universitari? Els canvis que s'estan fent, milloraran la qualitat de la formació universitària?

Fa pocs dies hem conegut dos estudis internacionals sobre l'educació universitària, de caire ben diferent, que s'elaboren amb fonts també ben diferents però que susciten el mateix debat.

Per una banda, el rànquing de Xangai, on, un cop més, cap universitat catalana –ni cap d'espanyola i ben poques d'europées– figura entre les 100 primeres. La que apareix primer, la Universitat de Barcelona, se situa en el lloc 194.

Per altra banda, l'informe de l'OCDE recull un augment a Espanya de titulats superiors universitaris (33% l'any 2006; 24% el 1995) i de cicles

formatius de grau superior (15% l'any 2006; 2% el 1995), que es fa especialment visible en la franja d'edat 25-34 anys, en la qual el percentatge puja fins al 39% (UE 30%, OCDE 33%).

Espanya és també el país de la OCDE amb un percentatge més alt (40%) de fills de treballadors manuals que accedeixen a estudis superiors (a Finlàndia és el 29%; a Irlanda, el 18%, i a França, el 19%). Tenim, doncs, un sistema d'educació superior que tendeix a garantir el caràcter universal de l'accés, amb taxes de les més baixes d'Europa però amb poques beques i poc dotades, i amb la despesa per estudiant per sota de la mitjana europea, encara que en els últims anys ha augmentat d'un 51%, molt per sobre de la mitjana d'increment a l'OCDE (12%) i la UE (10%).

Quan comparem el nostre sistema universitari amb altres cal tenir en compte el punt de partida i el recorregut dels darrers temps. Cal reconèixer l'esforç realitzat per les universitats que han complert amb escreix tant pel que fa a l'ampliació de l'accés a la formació, la captació de recursos, l'impacte territorial i avenços importants en l'àmbit de la recerca i el pensament.

Ara, però, això ja no és suficient i cal fer un nou esforç. Sense cap mena de dubte, les universitats tenen un paper actiu i vital en el creixement econòmic i el desenvolupament social. El millor impacte de les universitats en el seu entorn social i econòmic és la formació de les persones i professionals que passen per les seves aules i laboratoris. Les universitats esdevenen així elements estratègics indispensables per a la transformació de l'actual sistema productiu cap a un model basat en el coneixement, més competitiu, més progressiu, més just i amb elevades

cotes de benestar. Ens hem de plantejar si les nostres universitats tenen la mateixa força i el paper central per a la societat que tenen en altres països. És clar que volem que siguin tan bones, tan visibles i tan ben considerades com ho són en altres països. I és en aquest sentit que no ens ha de fer cap por parlar d'excel·lència.

En aquest curs que iniciem, es comencen a impartir les noves titulacions adaptades a l'Espai Europeu d'Educació Superior, l'anomenat procés de Bolonya. Progressivament, totes les universitats contribuiran al canvi d'oferta educativa amb l'objectiu de millorar les metodologies i els resultats educatius, afavorir la mobilitat acadèmica i professional, l'ocupació i la formació continuada.

Tant el llibre blanc de la universitat de Catalunya, presentat fa uns mesos per l'Associació Catalana d'Universitats Públiques, com l'Estratègia Universitat 2015, presentada per la ministra de Ciència i Innovació fa pocs dies, pretenen crear les condicions per a la reforma i modernització del sistema, per promoure l'excel·lència en formació, recerca i innovació, la internacionalització del sistema i per reforçar el caràcter de servei públic de l'educació superior.

Es tracta d'un procés que s'ha de fer des del compromís de totes les parts, amb la participació activa de tots els que hi intervenen – administracions, estudiants, professors, agents socials, empreses, institucions...– i amb el convenciment i la seguretat que si sabem aprofitar les oportunitats dels canvis, al final haurà valgut la pena.